

СТАН СЕРЕДОВИЩА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Людство вступило в третій історичний суперцикл свого існування, формування постіндустріальної цивілізації і переживає вирішальний момент своєї історії. Протиріччя між характером розвитку цивілізації та природою досягли межі, і подальший рух по цьому шляху веде до глобальної катастрофи. Люди зруйнували рівновагу екосистеми біосфери, створили загрозу життєдіяльності не окремим групам людей, а людству загалом, не окремим регіонам чи країнам, а всій планеті. [1].

Проведений нами аналіз стану середовища життєдіяльності людини в Харківському регіоні підтверджує зроблені висновки.

Загрозливих масштабів набуває забруднення поверхневих вод (річки, озера та ін.). Надзвичайно високу ступінь забруднень поверхневих водойм зареєстровано в Харківській області, що роблять їх абсолютно непридатними для всіх видів користування. З гігієнічної точки зору забруднення є екстремально високим, використання такого водного об'єкту небезпечно для здоров'я населення.

Загострилася проблема дефіциту і якості питної води. В Харківській області водопровідна вода не відповідає гігієнічним вимогам: вода небезпечна в епідемічному відношенні, несприятлива за органолептичними властивостями та має шкідливий хімічний склад.

Концентрації забруднених речовин в атмосферному повітрі характеризують його рівень та ступінь забруднення як недопустимий, дуже небезпечний, що може визвати в стані здоров'я населення області зростання частоти захворюваності, хронічні, гострі та смертельні отруєння.

Стан здоров'я, ефективності праці і відпочинку в значній мірі визначають якістю внутрішнього середовища житлових та громадських будівель. Численні дослідження російських вчених [2,3] показали, що хімічне забруднення в середині

будівель перевищує атмосферні в 1,5-4 рази. Встановлено, що у повітрі житлових і громадських будівель може одночасно знаходитись більше 100 хімічних речовин, джерелами яких є будівельні і оздоблювальні матеріали, вироби побутової хімії, парфумерні і косметичні вироби, лікарські, дезінфікуючі та інші препарати, препарати крові. Виявлена біологічна забрудненість бактеріями, мікрококами, грибами, кліщами побутового пилу. Найбільшу небезпеку для здоров'я представляють діоксини і діоксиноподібні речовини. Самий загальний список їх включає 25 назв. Їх продуктами є інсектициди, дезінфікуючі і миючі засоби, продукти із ПВХ-полівінілхлориду. Із ПВХ виробляють труби, жалюзі, віконні рами, занавіси, настили для підлоги, тару, шкільно-письмові речі. Побутова техніка, електроприлади, персональні комп'ютери, мобільні телефони, є джерелом електромагнітних полів. Їх шкідлива дія проявляється наступними симптомами: головні і очні болі, зниження полової активності, роздратування, депресія, погіршення пам'яті та ін. В забруднених приміщеннях часто відмічається дефіцит або повна відсутність легких аероіонів. Для компенсації їх дефіциту застосовується штучна аероіонізація.

До числа екологічних проблем в гігієні житлових і громадських будівель відноситься радіація, яка проникає в приміщення з полу, ґрунту, будівельних матеріалів. Вибіркові дослідження показали, що в деяких приміщеннях концентрація радону-222 становила 100 Бк/м² при нормі 50 Бк/м².

Значною екологічною проблемою є забруднення ґрунтів. В Україні 40 % земель, які знаходяться у власності промислових і енергетичних підприємств знаходяться під відвалами, шламонакопичувачами, хвостосховищами, а ще 130 тис. га відведено під полігони захоронення твердих побутових відходів. У овочевих культурах, вирощених поблизу місць зберігання відходів виявлені значні концентрації токсичних речовин. Так, наприклад, біля Львівського полігону концентрація кадмію в буряках перевищувала ГДК в 30 разів, свинцю – у 5 разів, цинку – у 5,1 рази, нікелю – у 4,1 рази. Майже аналогічні дані одержані в овочах, вирощених на деяких дачних ділянках в Харківській області. [4].

Важливу роль в екології відіграють харчові продукти. На протязі тисячоліть людина адаптувалася до продуктів вирощених у природних умовах. Більшість нинішніх продуктів харчування людина придбає захищеними пластиковою, або іншою упаковкою, а тому органи відчуттів людини (нюху, смаку, відчуттів) при виборі продуктів участі не беруть. В продукти додають консерванти, ароматизатори, розрихлювачі. Особливо небезпечні харчові добавки з маркуванням літерою «Е». Деякі з них провокують злякисні пухлини (Е-102, Е-103 та ін., всього 14), інші не переносяться хворими астмою, є алергенами, негативно впливають на роботу печінки і нирок (Е-171 та ін., всього 7). Всього нині використовуються декілька сот харчових добавок з кодом «Е» (від Е-100 до Е-1521). [5].

Сучасна екологія випускає з видимості ведучу роль невидимих факторів-інформації, інформаційних випромінювань людини і всього живого. Ще В. І. Вернадський [6] звертав увагу на формування інформаційно-енергетичного поля навколо планети (Ноосфери) в якому зберігається голографічна інформація яка породжується думкою, словом, діями кожної людини, громади, етносу. Інформаційну сферу Землі можна розглядати як згусток загальнолюдської інформації – загальнолюдську пам'ять. Негативна інформація, породжена людством, може визвати негативні екологічні наслідки: землетруси, активізацію вулканів, тайфуни, урагани, які дестабілізують життя на планеті. [6, 7].

При вирішенні проблеми по оздоровленню середовища життєдіяльності людини нами не береться до уваги самий суттєвий фактор – духовну деградацію людства та низький рівень екологічної грамотності.

Подолання екологічної кризи відомими нам заходами (технологічними, санітарно-технічними, планувальними, законодавчими та ін.) ефекту не дали.

Учасники відомої всесвітньої конференції з екології, яка відбулася в 1992 р. в Ріо-де-Жанейро прийшли до висновку, що виживання нашої цивілізації можливе лише на основі формування нової моралі, нової морально-етичної поведінки людей. В основі повинно знаходитися всеосяжне виховання і освіта, знання і дотримання законів біоетики.

Висновки.

1. Забрудненість джерел водопостачання і питної води, атмосферного повітря, ґрунту, харчових продуктів, будівельних матеріалів та інших об'єктів досягла межі і подальше забруднення середовища життєдіяльності людини веде до глобальної катастрофи.
2. Подолання екологічної кризи відомими нами заходами ефекту не дали. Виживання нашої цивілізації можливе лише на основі формування нової моралі, всеосяжної екологічної освіти, виховання і дотримання законів біоетики.

Література.

1. Н.М. Калинина «Проблемы глобального мира сквозь призму синергетики и учение живой этики» /<http://Spkurdymovi.ru/philosophy/problem-globalnoho-mira-svoz-prismu-Sinergetiki/>
2. Ю.Д. Губернский, С.М. Новиков, Н.В. Калинина, А.В. Мацюк. Оценка риска воздействия на здоровье населения химических веществ, загрязняющих воздух жилой среды // «Гигиена и Санитария». – С. 27-30/file:/A:/
3. Ю.Д. Губернский, Н.В. Калинина, А.И. Мельникова. Эколого-гигиенические аспекты организации мониторинга жилой среды // Гигиена и Санитария. – 1997. - № 3. С. 46-50.
4. І.В. Завгородній, М.О. Сидоренко, Т.М. Дмуховська, К.М. Сокол. Репродуктивне здоров'я і якість потомства як біологічний маркер техногенного забруднення середовища життєдіяльності людини // Матер. 41-ї наук.-метод. конф. присвяченої 210-й річниці ХНМУ. – Харків, 2015 - С. 44-47.
5. <https://harchi.info/articels/harchovi-dobavky-ta-yih-vplyv-na-organizm-lyudyny>.
6. І.В. Завгородній, К.М. Сокол, М.О. Сидоренко. Інформаційний фактор навколишнього середовища і виробничого середовища та його вплив на стан здоров'я населення // Матер. наук.-метод. конф. з міжнародною участю «Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення». м. Харків, 2018. С. 109-110.
7. <http://www.javirua/jrg/volodimir-ivanovich-vernadskiy-ta-noosfera>.